

Sygn. akt I ACa 157/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSO del. Izabella Dyka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Paulina Klaja

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2020 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko M. K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 18 grudnia 2018 r. sygn. akt I C 2462/18

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. zasądza od M. K. na rzecz Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 10.612,44 zł (dziesięć tysięcy sześćset dwanaście złotych czterdzieści cztery grosze) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 lutego 2016r.,

- od kwoty 820,41 zł od dnia 15 lipca 2016r.,

- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 marca 2017r.,

- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 kwietnia 2017r.,

- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 maja 2017r.,

- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 października 2017r.,

- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 listopada 2017r.,

- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 grudnia 2017r.,
- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 stycznia 2018r.,
- od kwoty 1.019,67 zł od dnia 15 lipca 2018r.,
- od kwoty 123,00 zł od dnia 15 czerwca 2017r.,
- od kwoty 123,00 zł od dnia 15 lipca 2017r.,
- od kwoty 123,00 zł od dnia 15 sierpnia 2017r.,
- od kwoty 123,00 zł od dnia 15 września 2017r.,
- od kwoty 123,00 zł od dnia 15 października 2017r.,

do daty zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 4.148 zł (cztery tysiące sto czterdzieści osiem złotych), tytułem kosztów procesu.”;

2. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 312 zł (trzysta dwanaście złotych), tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Izabella Dyka SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I ACa 157/19

UZASADNIENIE

Strona powodowa Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od M. K. kwoty 10.612,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od wyszczególnionych kwot i dat do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania. W uzasadnieniu powołała się na obowiązek świadczenia wynagrodzenia autorskiego na podstawie umów licencyjnych na publiczne odtwarzanie utworów w lokalach gastronomicznych a to nr(...), dotyczącej Ośrodka (...) w S. , nr (...)nr(...) dotyczącej Kawiarni (...) w B. oraz (...)nr (...) dotyczącej ogródka (...) w B..

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 7 września 2018r. sygn.. akt (...)Sąd Okręgowy wK. uwzględnił żądanie pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, że ośrodek w S. był zamknięty, o czym informował (...), natomiast punkt(...) nie istniał już w 2017r. W pozostałej części wniósł o rozłożenie należności na raty.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2018 r. sygn. akt: (...)Sąd Okręgowy w K. zasądził od M. K. na rzecz Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 9.677,44 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 lutego 2016r., od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 marca 2017r., od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 kwietnia 2017r. , od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 maja 2017r., od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 października 2017r., od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 listopada 2017r., od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 grudnia 2017r., od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 stycznia 2018r., od kwoty 1019,67 zł od dnia 15 lipca 2018r.,do daty rzeczywistej zapłaty, oraz kwotę 2.688,00 (zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 2.199,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt I). W pozostałej części oddalił powództwo (pkt II).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 90 z 2006 roku poz. 631 z późn. zm.).

Pozwany M. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą M. K. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) z siedzibą w: B..

Powód zawarł z pozwanym trzy umowy licencyjne: w dniu 09 listopada 2015r. umowę licencyjną nr (...) na publiczne wykonania w lokalu – Ośrodek (...) w S.. W § 5 ust. 1 w w/w umowy licencyjnej pozwany zobowiązał się uiszczać na rzecz powoda ryczałtowe wynagrodzenie autorskie w łącznie kwocie 667,00 zł netto, tj. 820,00 zł brutto miesięcznie w okresie od czerwca do sierpnia każdego roku. Natomiast zgodnie z brzmieniem § 6 ust. 1 umowy licencyjnej, pozwany zobowiązywał się do zapłaty wynagrodzenia autorskiego w terminie 14 dni od wystawienia faktury. Pozwany nie uregulował należności wynikających z tej umowy za okres od 01 czerwca do 30 czerwca 2016r. – łącznie w kwocie 820,41 zł; w dniu 08 stycznia 2014r. umowę licencyjną na publiczne wykonania w lokalach gastronomicznych(...) nr(...)tj. w lokalu – Kawiarnia (...) w B.. W § 5 ust. 1 w w/w umowy licencyjnej, pozwany zobowiązał się uiszczać na rzecz powoda ryczałtowe wynagrodzenie autorskie łącznie w kwocie 829,00 zł netto, tj. 1119,67 zł brutto miesięcznie. Natomiast zgodnie z brzmieniem § 6 ust. 1 umowy licencyjnej, pozwany zobowiązywał się do zapłaty wynagrodzenia autorskiego w terminie 14 dni od wystawienia faktury. Pozwany nie uregulował należności wynikających z umowy za miesiące: styczeń 2016r., luty, marzec, kwiecień, wrzesień, październik, listopad, grudzień 2017r. i czerwiec 2018r. – łącznie w kwocie 9.177,03 zł (9 miesięcy X 1 019,67 zł); w dniu 08 lipca 2014 r. umowę licencyjną na odtwarzanie utworów w lokalach gastronomicznych (...) nr(...) tj. w lokalu – ogródek (...) w B.. Jak wynika z § 5 ust. 1 w w/w umowy licencyjnej, pozwany zobowiązał się uiszczać na rzecz powoda ryczałtowe wynagrodzenie autorskie w kwocie 100,00 zł netto, tj. 123,00 zł brutto miesięcznie. W § 6 ust. 1 umowy licencyjnej, pozwany zobowiązywał się do zapłaty wynagrodzenia autorskiego w terminie 14 dni od wystawienia faktury. Pozwany nie uregulował należności wynikających z tej umowy w okresie od maja do września 2017r. – łącznie w kwocie 615,00 zł (5 miesięcy x 123,00 zł).

Powód kierował do pozwanego wielokrotnie wezwania do zapłaty (17.11.2017r., 15.01.2018r., 12.02.2018r.) oraz skierował także wezwanie do zapłaty w dniu 21 czerwca 2018 r. w którym nie została ujęta kwota 1019,67 zł należna za czerwiec 2018 r. z umów licencyjnej nr (...) nr (...) jednakże w związku z upływem terminu płatności w/w kwota również jest wymagalna.

Pismem z dnia 19 stycznia 2018 r. pozwany prosił o anulowanie faktur za muzykę w tle w lokalu (...) za rok 2017. Prośbę tym motywował tym, że lokal ten nie istnieje od grudnia 2016 r. Od stycznia 2017 r. lokal w ogóle nie funkcjonuje, fizycznie nie była tam prowadzona żadna działalność gastronomiczna przez nikogo. Ponowną prośbę złożył pismem datowanym na dzień 26 marca 2018 r.

Pozwany z właścicielem lokalu w (...) ((...) Spółka Akcyjna z siedzibą przy ul. (...) B.), o nazwie (...) podpisał umowę najmu w dniu 31 października 2014 r. na czas określony tj. od 1 listopada 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. Lokal od 1 stycznia 2017 r. nie istnieje. Lokal został także częściowo rozebrany. Nie była tam prowadzona żadna działalność.

Przy tym stanie faktyczny Sąd Okręgowy odwołał się do art. 67 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach i wskazał na obowiązek licencjobiorcy zapłaty wynagrodzenia w zamian za upoważnienie do korzystania z utworu na wymienionych w umowie polach eksploatacji z określeniem zakresu, miejsca i czasu tego korzystania.

Sąd zwrócił uwagę, że spór dotyczył braku uregulowania należności z tytułu umowy licencyjnej na odtwarzanie utworów w lokalach gastronomicznych (...) nr (...)tj. w lokalu – ogródek (...) w B. za okres od maja do września 2017r. – łącznie w kwocie 615,00 zł (5 miesięcy x 123,00 zł) oraz umowy licencyjnej nr (...) na publiczne wykonania w lokalu – Ośrodek (...) w S. za okres od 01 czerwca do 30 czerwca 2016r. – łącznie w kwocie 820,41 zł.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do umowy licencyjnej na publiczne odtwarzanie lub udostępnianie utworów w lokalu ogródek (...) w B. Sąd wskazał, że pozwany zobowiązał się do zapłaty na rzecz powoda zryczałtowanego wynagrodzenia autorskiego w wysokości 100 zł netto stanowiącego należność za jeden miesiąc, będącego zgodnie z

umową okresem rozliczeniowym. Strony uzgodniły, że wynagrodzenie zostanie powiększone o kwotę podatku VAT wg stawki obowiązującej na dzień powstania obowiązku podatkowego (§ 5 ustęp 1 umowy). Z zapisu § 6 ustęp 1 umowy wynikało ponadto, że powód w ostatnim dniu miesiąca wystawiać będzie fakturę VAT za okres rozliczeniowy zgodnie z § 5 umowy z terminem płatności należności w ciągu 14 dni od wystawienia faktury. Strony przewidziały także możliwość wypowiedzenia umowy przez każdą z jej stron z zachowaniem 3 – miesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem przypadającym na koniec okresu rozliczeniowego (§ 12 ust. 2 umowy).

W ocenie Sądu zaprzestanie przez pozwanego działalności w lokalu (...) prowadziło do ustania obowiązku zapłaty. Pozwany co prawda nie wypowiedział umowy licencyjnej jednakże działalność nie istniała. Budynek bowiem został częściowo rozebrany. Zatem sama umowa licencyjna nie była w tym zakresie realizowana. Sąd Okręgowy uwzględnił jednak, że powód za ten okres tj. od maja do września 2017 r. opłacił podatek VAT i w związku z powyższym w tym zakresie uznał powództwo za zasadne. Skoro bowiem pozwany nie wypowiedział umowy z własnego zaniedbania to powód ma z tego tytułu ponieść straty. Dlatego też słusznym było aby pozwany zapłacił uiszczony przez powoda podatek VAT w kwocie 115 zł. (23 zł x 5 miesięcy)

Odnosząc się zaś do drugiej umowy nr(...) na publiczne wykonanie w lokalu – Ośrodek (...) w S. ,Sąd pierwszej instancji uznał roszczenie za bezzasadne za okres od 01 czerwca do 30 czerwca 2016r. – tj w kwocie 820,41zł. Pozwany bowiem wysłał pismo datowane na dzień 23 czerwca 2016 r. do powoda informujące, iż lokal w miesiącu czerwcu nie zostanie otwarty z przyczyn od niego niezależnych (choroba) . Informację taką wysłał także drogą mailową. Powód mógł przeprowadzić postępowanie wyjaśniające co do działalności lokalu, lecz jednak tego nie uczynił i naliczył opłat, która w ocenie Sądu była opłatą nienależną. W tym zakresie pozwany zawiadomił na piśmie i drogą mailową powoda. Dopełnił on ciężącego na nim obowiązku.

Powództwo uznano więc za zasadne tylko w części. Termin płatności wynagrodzenia za jeden miesiąc określony został wskazany na 14 dni od dnia wystawienia dokumentu faktury za dany miesiąc. Jednocześnie, zgodnie z § 6 ust. 1 umowy powód dokument faktury miał wystawiać w ostatnim dniu miesiąca, z który należy było wynagrodzenie. Terminem płatności miesięcznego wynagrodzenia należnego powodowi był więc 14-ty dzień każdego miesiąca. Odsetki więc zasądzono w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.c.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach powołano art. 100 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła strona powodowa zaskarżając orzeczenie co do oddalenia powództwa w zakresie kwoty 1435,41zł, zarzucając :

1. naruszenie art. 233§1 k.p.c. poprzez dokonanie nieprawidłowej oceny dowodów i pominięcie, że na podstawie §3 umowy licencyjnej z dnia 8 lipca 2015r. dotyczącej ogródka (...) w B. i §3 umowy licencyjnej z dnia 9 listopada 2015r. dotyczącej Ośrodka (...) w S. strona powodowa udzieliła prawa do korzystania z chronionych utworów , za co powód miał obowiązek uiszczania opłaty. Nie była to więc opłata za faktyczne wykonywanie utworów;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego a to art. 57 ustawy z dnia 04 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, polegające na przyjęciu, że udzielenie przez Licencjodawcę prawa do korzystania z utworów chronionych (licencji) w zamian za zobowiązanie Licencjobiorcy do uiszczania określonego wynagrodzenia autorskiego musi się wiązać z faktycznym wykorzystaniem utworów chronionych przez Licencjobiorcę.

Skarżąca podniosła również, że poszczególne składowe wskazane w wyroku dają kwotę 9177,03 i nie odpowiadają należności głównej w wysokości 9677,44zł.

Strona powodowa wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach w zaskarżonej części i uwzględnienie żądania pozwu także w zakresie oddalonego powództwa oraz zasądzenie od pozwanego należnych kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tej części Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego jej rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał zasadniczo za własne ustalenia Sądu Okręgowego z tą zmianą, że ustalił, że pozwany miał obowiązek uiszczenia opłaty za samą możliwość korzystania z utworów. Oczywiście zupełna niemożliwość wykonywania umowy mogła zostać uwzględniona, jednak musiałaby mieć charakter obiektywny. Sąd drugiej instancji uznał, że w tym przypadku nie wykazano niemożliwości wykonywania umów przez pozwanego. Jeżeli zaś obiektywnie mógł korzystać z licencji, to czy faktycznie pozwany korzystał z uprawnienia jakie dawała mu umowa nie ma znaczenia, jeżeli nie dopełnił obowiązku określonego w §9. Stwierdzenie w §9 w obu umowach tj. dotyczącej ogródka (...) w B. i dotyczącej lokalu w Ośrodku (...), że pozwany będzie miała obowiązek zawiadomienia o zawieszeniu, ograniczeniu lub zaprzestaniu działalności gospodarczej, a przede wszystkim postanowienie potwierdzające obowiązek zapłaty w sytuacji, gdyby pozwany nie zawiadomił z uprzedzeniem o zawieszeniu działalności gospodarczej byłoby niepotrzebne, albowiem nie prowadząc faktycznie działalności pozwany nie wykorzystywałaby i tak utworów- co powinno automatycznie uchylić obowiązek zapłaty niezależnie o tego czy doszło do zawiadomienia o zawieszeniu działalności czy też nie. Jeżeli zaś zawiadomienie miało stanowić szczególną podstawę do nienaliczenia wynagrodzenia umownego, to kwestia czy dany lokal czy ogródek był faktycznie otwarty czy zamknięty nie ma znaczenia, jeżeli wcześniej strona powodowa nie była zawiadomiona pisemnie o ograniczeniu działalności i np. likwidacji ogródka.

Także zawarcie w umowach postanowień o wypowiedzeniu umowy (§12) wskazuje, że zaprzestanie korzystania z utworów tj. odtwarzania nie uchyliło samo w sobie obowiązku uiszczenia opłat. Mimo więc brzmienia §4 sugerującego, że wynagrodzenie przysługuje za wykorzystywanie utworów to jednak tytuł i pozostała treść umowy, w tym §9 oraz §12, wskazują, że jest to upoważnienie umożliwiające odtwarzanie lub udostępnianie utworów. W konsekwencji należało przyjąć, że strony wiązała typowa umowa licencyjna niewyłączna uprawniająca do korzystania z utworów. Domniemania wynikające z przepisu art. 65 prawa autorskiego nie obalono. To zaś czy faktycznie uprawniony ze swego prawa skorzysta w typowej licencji nie jest decydujące.

Niezależnie od powyższego wbrew twierdzeniom pozwanego zawartym w jego piśmie z dnia 15 listopada 2018r. umowa dotycząca ogródka : (...) nie miała charakteru okresowego. Skoro zaś zezwolenie dotyczyło możliwości odtwarzania w ogródku to częściowe rozebranie budynku czy też upływ terminu najmu lokalu użytkowego nie stanowiło o niemożliwości wykonywania przez pozwanego uprawnień wynikających z umowy licencyjnej. Tu zaś można ponadto zauważyć, że według twierdzeń pozwanego zawartych w pismach pozwanego z dnia 19 stycznia 2018r. i 26 marca 2018r, lokal w (...) miał zostać rozebrany w grudniu 2016r. i umowa najmu została rozwiązana, a pozwany jeszcze w 2017r. płacił częściowo opłaty. Jeżeli więc nie miał możliwości wykorzystania utworów, nic nie stało na przeszkodzie by jeszcze w styczniu 2017r wypowiedział umowę, skoro jak twierdził od stycznia 2017r. nie prowadził już tamże działalności. O zaprzestaniu działalności w B. w ogródku (...) a więc o ograniczeniu w tym zakresie działalności pozwanego strona powodowa została poinformowana dopiero w styczniu 2018r.

Nie podziela też Sąd drugiej instancji oceny o prawidłowości zawiadomienia strony powodowej przez pozwanego o niemożliwości prowadzenia działalności w Ośrodku w S. w czerwcu 2016r. Zawiadomienie pozwanej dopiero pismem z dnia 23 czerwca 2016r. otrzymanym przez stronę powodową w dniu 30 czerwca 2016 r nie dawało stronie powodowej (bez przeprowadzenia dochodzenia dotyczącego stanu przeszłego) możliwości kontroli i łatwego sprawdzenia czy doszło do faktycznego otwarcia lokalu. Trudno przyjąć by choroba pozwanego, stanowiła realną przeszkodę do zawiadomienia czy też otwarcia lokalu, w sytuacji gdy pozwany prowadził (jak wynika z dokumentów zgromadzonych w sprawie m.in. wezwania do zapłaty k.13), szeroką działalność gastronomiczną w różnych lokalach co oznacza, że tej działalności nie mógł opierać wyłącznie na własnej osobie. Jego choroba nie mogła być więc żadną przeszkodą do prowadzenia działalności. Ani fakt niemożliwości otwarcia lokalu ani też fakt niemożliwości wysłania informacji jeszcze na początku miesiąca o tym, że lokal nie zostanie otwarty, nie zostały wykazane.

Także zasadny jest zarzut kwestionujący sposób wyliczenia w zaskarżonym wyroku należności głównej. Nawet bowiem doliczenie do kwot, od których naliczano odsetki, wskazanej przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu kwoty 115zł tj. podatku VAT, nie daje kwoty 9677,44zł. Uzasadnienie nie wskazuje więc w jaki sposób Sąd Okręgowy wyliczył wysokość zasądzonej kwoty.

Apelacja była uzasadniona. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo w całości na podstawie art. 386§1 k.p.c. , zasądzając koszty procesu według zasady odpowiedzialności za wynik sprawy

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c., przy zastosowaniu §2 pkt5 i §10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

SSO Izabella Dyka SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Sławomir Jamróg